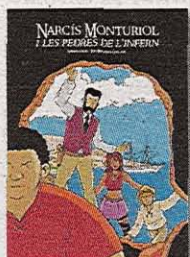

Aventures esotèriques de Narcís Monturiol

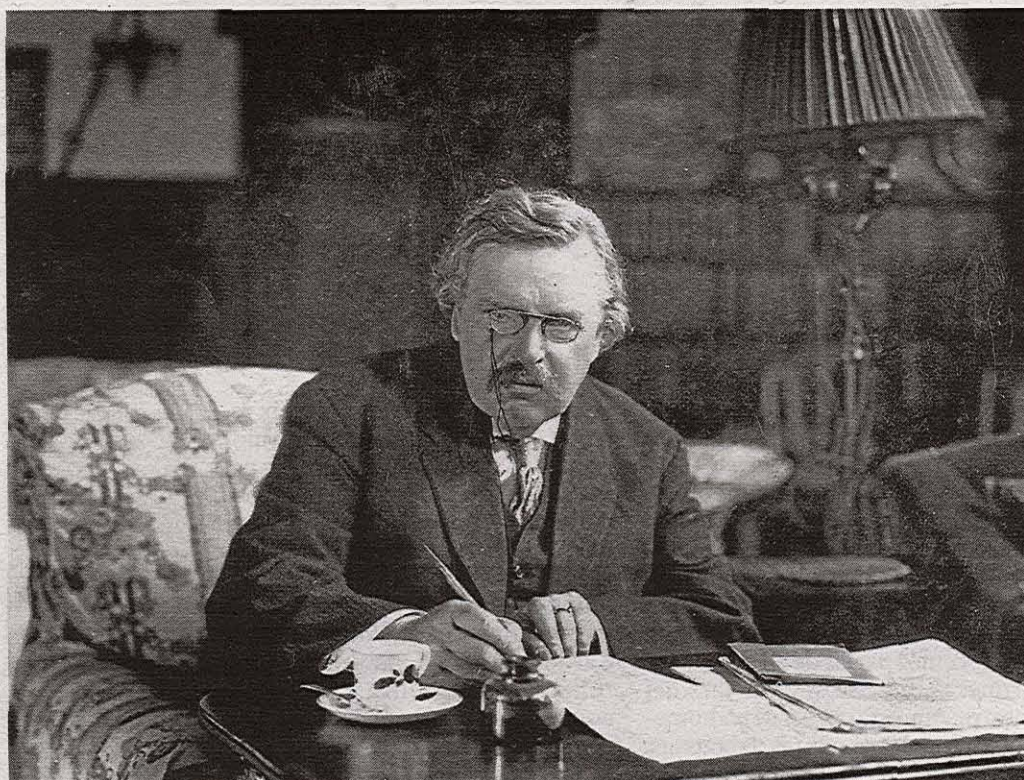
XAVI SERRA

Fa un parell d'anys, Sebastià Roig i Toni Benages i Gallard van obrir una veta inexplorada i plena de possibilitats en el còmic en català, sempre deprimat per l'escassetat de novetats i la poca varietat de registres. *Les extraordinàries aventures de Francesc Pujols* (Males Herbes, 2015) convertia l'escriptor i filòsof en investigador paranormal que s'enfrontava a sirenes, esperits i monstres lovecraftians en la Catalunya bohèmia i artística de principis del segle XX. *Narcís Monturiol i les pedres de l'infern* (Males Herbes, 2017) repeteix la jugada d'agafar una figura històrica –Narcís Monturiol, l'inventor del submarí– i transformar-la en heroi d'acció noucentista.

Dels episodis curts i en blanc i negre de Pujols passem a una única història llarga a color que intenta evocar els jocs metatextuals de *La lliga dels cavallers extraordinaris* però que, essencialment, s'inscriu en els codis del còmic d'aventures juvenil –fins i tot a nivell estètic–, envoltant l'heroi d'arquetips del gènere com l'amic forçut, el vailet eixerit i la gitana amb poders esotèrics. Una parafernàlia aventurera i fantàstica que acaba convertint Monturiol en un secundari del seu propi còmic, sepultant el seu potencial com a inventor genial i Capità Nemo de la Costa Brava. ♦♦

NARCÍS MONTURIOL I LES PEDRES DE L'INFERN
SEBASTIÀ ROIG I
TONI BENAGES
MALES HERBES
64 PÀG. / 18,5 €

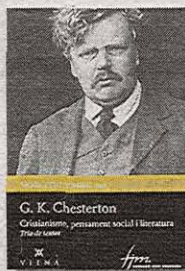

WIKIMEDIA COMMONS

De la paradoxa a la veritat

JAUME CLARET

Gilbert Keith Chesterton (1874-1936) va ser un polemista i escriptor d'èxit. També a casa nostra, on anglofils i demòcrata-cristians van difondre'l durant el primer terç del segle XX de la mà, sobretot, de Pau Romeva i d'altres plomes conegudes com les de Cèsar August Jordana, Marià Manent o Josep Carner. Més enllà de la incomoditat que pot crear la contundència amb què planteja les pròpies opinions, sorprenden encara avui per la seva radicalitat democràtica. Llegir frases com "la propietat s'allunya cada vegada més de la llibertat" pràcticament obliga a comprovar si la cronologia és correcta. I és que, com destaca Ignacio Peyró al seu imprescindible assaig *Pompa y circunstancia*

CRISTIANISME, PENSAMENT SOCIAL I LITERATURA.
G.K. CHESTERTON
VIENA
EDICIÓ DE SÍLVIA COLL-VINENT
240 PÀG. / 20 €

(Fórcola, 2014), "*Chesterton no sólo fue el hombre de la paradoja, sino que fue el hombre que avanzó de la paradoja a la verdad*".

Tot i que en els països anglofons aquest polígraf incansable ha mantingut la seva presència i ascendència, a casa nostra els seus textos han esdevingut progressivament un utilitari pou insondable de cites per a polítics i periodistes necessitats de brillantor. Ja fa uns quants anys que Sílvia Coll-Vinent malda per corregir aquest biaix empobridor. Autora d'una primera monografia sobre la recepció de Chesterton a Catalunya, ha estat l'editora –triant, contextualitzant i, en algunes, traduint– d'una suggerent selecció de l'obra d'aquest autor oceànic a partir de tres eixos fonamentals de la seva trajectòria i de la seva fama: cristianisme, pensament social i literatura.

Al primer àmbit sobresurt la seva conversió militant al catolicisme, des d'on combat el racionalisme científic i l'escepticisme filosòfic i defensa la religió i el costumisme com les millors vies de coneixement. Aquesta revalorització de la quotidianitat el porta a redescobrir la meravella i l'encanteri en allò que a primera vista desqualifiquem com a rutinari o ordinari. Enlloc s'està com a casa, ens dirà. Tot i que, per descobrir-ho, cal "no moure-se'n o tornar-hi després d'un viatge que permet redescobrir el punt de partida".

Chesterton, influent a Unió

Via l'encíclica *Rerum Novarum* de Lleó XIII, Chesterton apostarà políticament pel distributisme. La teoria "proposava la distribució de la riquesa i la propietat privada amb moderació, avançant-se en certa manera a les concepcions de l'estat del benestar" socialdemòcrates post-1945. És precisament per la bona acollida que les seves tesis tenen entre els futurs fundadors d'Unió Democràtica de Catalunya, que l'escriptor anglès va visitar Barcelona el 1926.

La defensa d'aquesta tercera via no serà únicament expositiva sinó que, com a bon polemista, buscarà activament convèncer el lector i evidenciar els errors en els arguments contraris. Així, no dubtarà a atacar l'economia liberal com a responsable de l'increment de la bretxa entre rics i pobres o el comunisme per la seva manca de respecte vers la llibertat de "l'home del carrer".

Presentar-se com l'abanderat de la *gent normal* també afectava el seu posicionament literari. Ningú altre va rebre els elogis reservats a Charles Dickens. Chesterton trobava en l'obra dickensiana tant els valors associats a la seva visió del cristianisme com la defensa d'aquest home corrent a través d'un estil basat en la humanitat i l'humor. Aquesta tasca com a crític va conviure amb la de creador, sobretot dels relats detectivescos protagonitzats pel Pare Brown. Encara avui, aquestes històries breus han fet perviure Chesterton al cor de milers de lectors. Ara, potser, també podrà recuperar el dels lectors en català. ♦♦

Entre la novel·la i la profecia

PERE ANTONI PONS

Sortida a Occident, de Mohsin Hamid, comença sent una història d'amor íntima i emocionant i acaba sent una profecia novel·lada sobre el futur que, globalment, ens espera. En Saeed i la Nadia són dos joves que viuen en un país del qual no se'n diu el nom però que per les seves característiques –és musulmà i està governat per un règim autoritari contra el qual se subleven milícies integristes– resulta familiar. L'amor entre en Saeed, retret i conservador, i la Nadia, valenta i independent, creix a mesura que el seu país s'esllavissa per l'abisme de la

guerra, cosa que els obliga a fugir. És en aquest punt que Hamid es treu de la màniga un cop d'efecte argumental que desplaça les coordenades de gènere de la novel·la. Resulta que, arreu del planeta, han començat a aparèixer portes secretes i especials que transporten qui les travessa a un altre indret del globus. És per una d'aquestes portes que en Saeed i la Nadia arribaran, en qüestió de segons, a l'illa de Míkonos i, després, a Londres i San Francisco. La introducció d'un element tan explícitament fantasiós fa que, després de creure durant tot el terç inicial que ens trobàvem davant d'un relat realista (si bé l'autor va preparant el que vindrà mitjançant unes escenes breus i estranyes), de sobte

SORTIDA A OCCIDENT
MOHSIN HAMID
EDICIONS DEL PERISCOPI /
RESERVOIR BOOKS
TRADUCCIÓ D'ALBERT NOLLA
184 PÀG. / 17,90 €

ens descobrim abocats a una mena de faula futuro lògica.

L'impacte dels fluxos migratoris

Cal recalcar, però, que Hamid manté embridada en tot moment la història perquè no caigui en la pura fantasia distòpica. Les portes especials són l'únic element irrealista del relat, i permeten a l'autor d'imaginar quin impacte tindran en la reconfiguració del planeta els massius fluxos migratoris que es donen des de fa anys. L'única diferència entre la novel·la i la realitat, per tant, és que allò que a la realitat va passant a poc a poc i, de moment, a petita escala –els conflictes entre migrants i nativistes, la desaparició de velles comunitats i l'aparició de noves, la

sobrepoblació de certs espais...–, a la novel·la passa a velocitat de vertigen i a l'engròs. Tot i que la destresa narrativa de l'autor és infal·lible, el segon tram de la novel·la pateix d'una certa indefinició, com si Hamid no tingués clara del tot la intenció del que explica. Una conseqüència d'això és que la tendresa, la melancolia i el dolor de la història d'amor i desamor dels protagonistes no encaixa amb absoluta naturalitat amb la grandiositat dels esdeveniments globals que viuen. No és un defecte letal. L'ambició i el coratge fabuladors de Hamid, juntament amb la seva prosa robusta i dinàmica –bona traducció d'Albert Nolla–, fan que la novel·la es llegeixi com una exhalació. ♦♦